

Videokunstenaar Yves Coussement

De wereld voor de eerste keer

Een opvallend rijhuis in een brede Gentse straat, met schuin over de deur een dealer van luxewagens, luxe die niet bepaald afstraalt op de buurt. Hier woont videokunstenaar Yves Coussement.

ALS EEN HAIKU

Yves Coussement is geboren op 3 november 1978, schorpioen, vermeldt hij er lachend bij: “Veel kunstenaars zijn schorpioenen.” Universitaire studies waren voor zijn ouders een evidentie, hij gaf de voorkeur aan ingenieur-architect. Hier kon hij zich verdiepen in zowel theoretische en beschouwende cursussen, zoals architectuurgeschiedenis, als in meer praktijkgerichte vakken. “Ik was enorm gedreven bij de start, maar geraakte gaandeweg gefrustreerd. Je moest eigenlijk zeer praktisch ingesteld zijn en dat ben ik niet.” Desondanks maakte hij zijn studie af en vond zijn eerste job bij TOP Office van kunstenaar en architect Luc Deleu, niet de eerste de beste. Na zeer korte tijd gaf hij er echter de brui aan en begon wat hij met enig gevoel voor zelfrelativering “zijn grote zoektocht” noemt.

Hij zit duidelijk niet stil, wordt opgemerkt en komt in het circuit terecht. Zowel in groeps- als solotentoonstellingen in binnen en buitenland wordt werk van hem getoond. De ondertussen verdwenen galerie De Lege Ruimte toont zijn werk *Untitled Square* in 2004. Het medium video laat een gemakkelijke verspreiding toe en zijn werk is in 2005 al aanwezig op festivals en exposities in Ekaterinburg (Rusland), Melbourne en New York. Stilaan vindt hij de weg die hij zoekt.

Voor zijn eerste videowerk *Untitled* maakt Yves Coussement tijdens de nacht met de videocamera observa-

ties die hij vastlegt in beeld en geluid. “Ik besteed veel aandacht aan de kwaliteit van het beeld. Het esthetisch aspect is belangrijk, het geluid, de contemplariteit met wat je ziet.”

Hij verwijst hierbij graag naar de haiku. “Het beeld als een nauwkeurige observatie van het leven brengt ons eigenlijk naar die Japanse dichtvorm. De haiku negeert immers elke vorm van eenduidige betekenis. De haiku creëert zo’n specifieke beelden dat ze niets meer betekenen dan zichzelf en toch is het tegelijkertijd onmogelijk om tot een sluitende betekenis te komen. De lezer van een haiku wordt als het ware door de haiku geabsorbeerd, moet zich erin verliezen. De zorgvuldig neergeschreven combinatie van een specifieke context en een specifieke gemoedstoestand, slaagt erin een uitzonderlijk weids gevoel uit te drukken. Fragiliteit – het nemen van tijd hoort daarbij – is hier zowel vanuit het standpunt van de dichter als van de lezer een belangrijke initiële houding. Mijn ambitie ligt erin werk te maken alsof men de wereld voor de allereerste keer aanschouwt, zonder enige vorm van ervaring of intellectuele achtergrond, maar met een minimum aan middelen en persoonlijke esthetiek die iedereen op zijn eigen manier kan begrijpen.”

HET GELUID VAN DE ZON

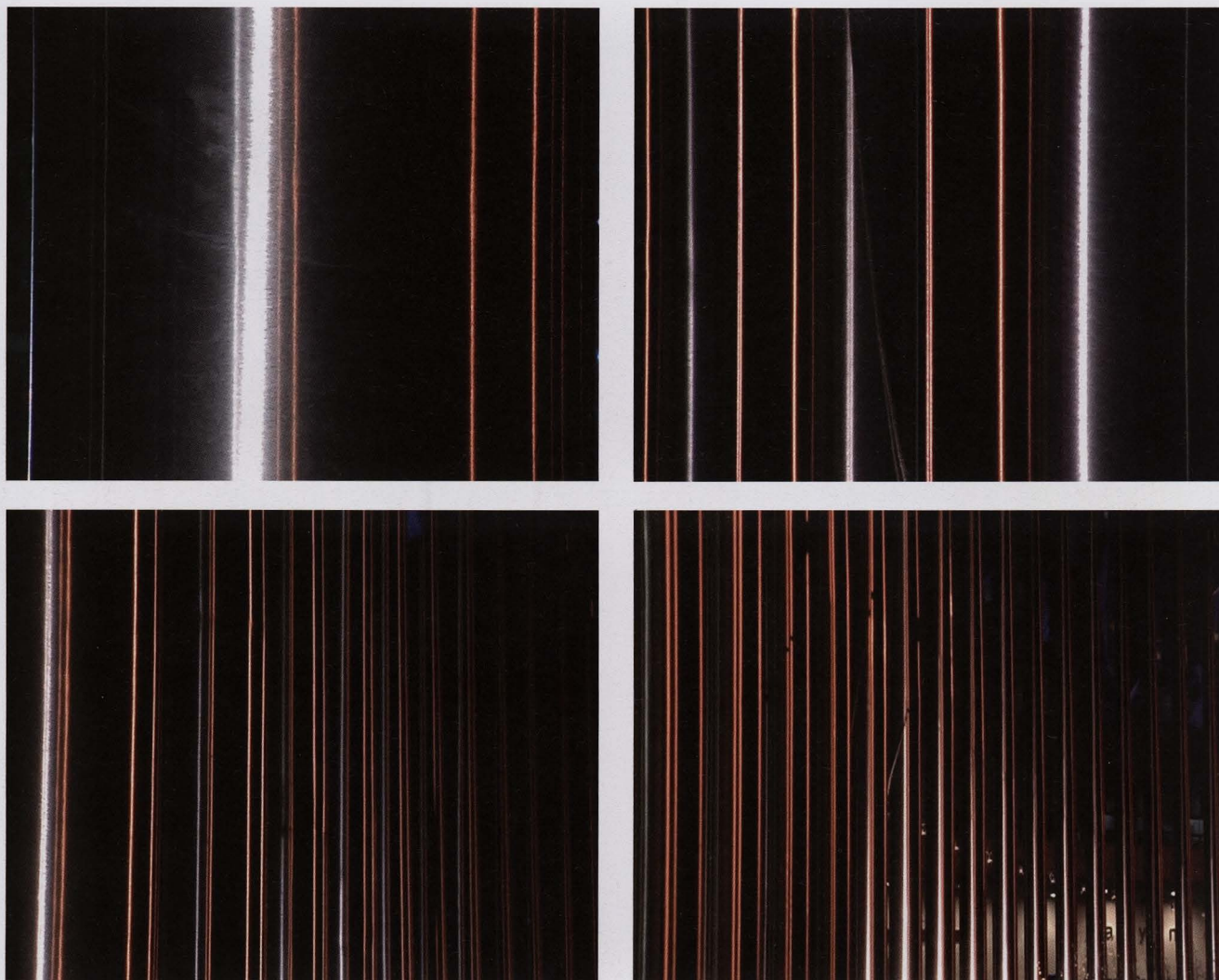
De video *Untitled* duurt zes minuten en zesendertig seconden, even lang zit je geboeid te kijken en je af te vra-

Foto: Saskia Vanderstichele

Videokunstenaar Yves Coussement

gen wat je nu eigenlijk ziet. Het is een spel van verticale lijnen en metaalachtige geluiden met dof geraas op de achtergrond. Er is de duisternis, de zwarte achtergrond, met daarin die lijnen in wit, rood, roodbruin, grijs. Mij lijkt het wel een schilderij van Luc Peire, maar dan één met licht en geluid. Het is intens en fascinerend. De geduldig genietende kijker wordt op het einde beloond en ontdekt wat hij in feite heeft gezien, verrassend! Een schitterend werk, deze jongeman is een dichter.

Ook *Outbound*, een videowerk van 2006 dat een goeie negen minuten duurt, houdt de kijker in de ban. In dit werk spelen grijze vuilniszakken de hoofdrol samen met het licht en het geruis dat de wind veroorzaakt. Haarscherpe beelden zijn het en toch weet ik nog steeds niet wat er nu precies gaande was op dat veld bij nacht. Ook hier wordt het geduld van de kijker op de proef gesteld, tijd speelt een belangrijke rol in het videowerk van Yves Coussement. Video en tijd zijn immers inherent met mekaar verbonden. Niet voor niets verwijst hij tijdens ons gesprek met enthousiasme naar cineasten als Andrej Tarkovsky en Robert Bresson, duidelijk twee van zijn

helden. Van Tarkovsky's meesterwerken als *De Spiegel* en *Stalker* zegt hij: "Dit zijn eigenlijk geen films meer, maar het is eerder op een compromisloze manier werken met het medium film, uiteindelijk de grenzen van het medium te buiten gaan."

Specchio specchio (2007) toont ons een hemelsblauwe lucht met zon en wolken, de camera maakt een draaiende beweging en plots verschijnt er een tweede zon aan het firmament. Een heel poëtische video van beperkte duur. Hij wordt normaal in *loop* getoond, de cyclus gaat dus eindeloos door. Het geluid erbij is dat van de zon zelf opgenomen door een Russische astrofysicus buiten de aardse atmosfeer. Het heeft iets buitenaards, het is ook alsof er door de weerkaatsingen in de lens hemellichamen verschijnen.

De film is opgenomen in het dorpje Viganella. Het kwam ooit in het nieuws door zijn ondernemende burgemeester. Het dorp ligt in een diep dal in de uitlopers van de Italiaanse Alpen en krijgt op die manier van november tot februari geen zon meer te zien. Daar wou de burgervader iets aan doen. Hij liet op zo'n 1.100 m hoogte

Untitled, video, 06'36", 2005

COURTESY OF THE ARTIST
& TATJANA PIETERS /
ONETWENTY GALLERY

Foto: Saskia Vanderstichele

een reusachtige, computergestuurde spiegel installeren die de zon weerkaatst naar het dorpsplein. Bij gelegenheid kan de straalrichting even aangepast worden, wat de vriendelijke man voor onze kunstenaar hier heeft gedaan op een moment dat er volop zon was in het dal.

Het zal u duidelijk zijn: hier toont zich weer eens de kunstenaar en de dichter. Er is niet enkel het leuke idee, het is op een bijzonder professionele manier aangepakt en verwerkt tot een parel van een video.

DE TIJD NEMEN

Yves Coussment vertelt met overtuiging waaraan hij nu aan het werken is. Het zijn zijn liefste drie producties die getoond zullen worden in de Stichting Jenny en Luc Peire te Knokke-Heist ter gelegenheid en als onderdeel van het Fotofestival 2009 aldaar. Ik heb de affiniteit met het werk van Peire reeds eerder aangehaald, is het toeval dat hij hier een stek vindt om zijn werk te tonen?

Het grootste qua opzet is *Suite Spiration*. Het is geïnspireerd op de muziek die de Nederlandse componist Jurriaan Andriessen maakte in opdracht voor een con-

gres van longspecialisten. Het werk *Respiration Suite* voor een dubbel blazerkwintet dateert van 1962 en is opgebouwd naar analogie met de menselijke ademhaling. Coussment heeft dit werk nu laten herschrijven voor een kwintet van strijkers. Hij zal het voor de opname laten uitvoeren in het Kraakhuis, een zorgvuldig gerestaureerde zestiende-eeuwse ziekenzaal in de Bijloke te Gent. De video zal eerst de muziek laten horen maar stilaan meer en meer het accent leggen op de ademhaling van de muzikanten zelf. Ook hier zal de factor tijd en ruimte zeker een grote rol spelen en de kunstenaar hoopt dat de kijkers zullen beïnvloed worden door het werk dat ze bekijken, in hun ademhalingsritme bijvoorbeeld. Benieuwd wat het wordt.

Het tweede nieuwe werk is gebaseerd op *De volkstelling te Betlehem*, het bekende werk van Pieter Bruegel de Oude dat te zien is in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten te Brussel. Van een zeer getrouwe reproductie worden met digitale technieken alle levende figuren verwijderd, hiervan wordt een afdruk gemaakt en opgehangen. De afdruk wordt gefilmd bij het veranderende licht

Specchio specchio, video, 03'33", 2007 (sequentiestills en tentoonstellingsfoto in Sint-Lukasgalerie te Brussel, 2007)

COURTESY OF THE ARTIST & TATJANA PIETERS / ONETWENTY GALLERY

expoZie

een culturele
explosie in
elke provincie

vtb**k**ultuur

beleef TOPTENTONSTELLINGEN

workshops

Brugge - 25 april 2009
'Karel de Stoute,
pracht en praal in Bourgondië'

wandelingen

Mechelen - 17 mei 2009
Stadsvisioenen met
'De Hemel in Tegenlicht' en
'All That Is Solid Melts into Air'

lezingen

rondleidingen
voor kinderen

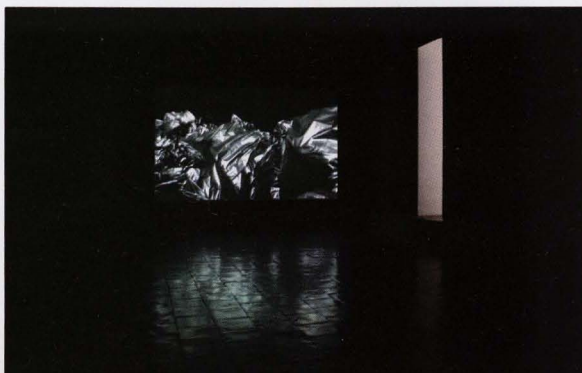
Gent - 14 juni 2009
'Emile Claus en het landleven'

stel per tentoonstelling je
eigen programma samen

Leuven - 21 november 2009
'Rogier van der Weyden,
de passie van de meester'

Tongeren - 13 december 2009
'Ambiorix: Koning der Eburonen'

alle info, reservatie en uitgebreid programma:
t 03-224 10 52 • vtbkultuur.be

*Outbound, HD-video,
09'23", 2006*

COURTESY OF THE ARTIST
& TATJANA PIETERS /
ONETWENTY GALLERY

van nacht naar dag. Wintergeluiden en het krassen van eksters vormen het geluidsdecor. Een kinderstem geeft commentaar aan de hand van het oorspronkelijke werk, de video verstrekt als het ware een herinnering aan het echte werk.

Het derde werk, *Of knowing the sound*, tenslotte is gebaseerd op Chinese rituele muziek. Het werk *High mountains, flowing water* wordt gespeeld op de guqin, een traditioneel snaarinstrument. Volgens de overlevering speelde een zekere Boya deze muziek voor het eerst en werd het gehoord door een houthakker (Zing Ziki) die de muziek meteen volledig vatte. Zo ontstond wederzijds begrip en een vriendschap die de woorden overstijgt. Voor deze video maakt Yves Coussement gebruik van het muziekstuk dat hij manipuleert in samenhang met het oplichten van een aansteker. De beeldopname wordt evenwel in omgekeerde richting afgespeeld zodat de kijker steeds eerst de vlam ziet en pas daarna de vonken, dit geeft een feeëriek indruk. Het doet me denken aan de clair-obscur van figuren als Georges de La Tour. Aan de hand van de drie werken in wording krijgen we een idee van de manier van werken van deze kunstenaar. Hoe hij zijn inspiratie vindt in nauwgezette en geduldige observatie, in het werk van andere kunstenaars van diverse disciplines. Het is bijzonder hoe hij beeld en geluid weet te hanteren en te manipuleren om tot volwaardige kunstwerken te komen die de toeschouwer bijhouden door hun initiële eenvoud enerzijds en hun pakkende schoonheid anderzijds. Alleen: die toeschouwer krijgt het niet zomaar: hij moet de tijd nemen, de ruimte scheppen om zich los te maken van de dagelijkse beslommingen en de vlugge consumptiecultuur, hij moet zich de luxe permitteren om stil te staan en te verwijlen. Dat is voor velen een opgave, de beloning echter is niet gering.

Daan Rau

info

Werk van Yves Coussement is te zien op Art Brussels van 24 tot 27 april 2009 en bij Stichting Jenny en Luc Peire, De Judestraat 64 te Knokke-Heist tijdens het Internationaal Fotofestival Knokke-Heist van 29 maart tot 7 juni 2009 (www.fotofestival.be en www.lucpeire.com) De website van de kunstenaar: www.yvescoussement.com